

ผลกระทบระหว่างการปฏิบัติงานช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร

ฤทธิชัย ทิตะพันธ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและเปรียบเทียบระดับผลกระทบระหว่างการปฏิบัติงานในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร เลือกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 78 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับผลกระทบระหว่างการปฏิบัติงานช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความกังวลต่อการระบาดของโรค COVID-19 (\bar{x} = 0.72) คือคิดว่าตนเองมีโอกาสติดเชื้อโรค COVID-19, ด้านความรู้สึกรู้สึกหรือการรับรู้หลังมีการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 (\bar{x} = 1.67) คือรู้สึกว่าคุณเองจัดการกับเรื่องต่างๆ ที่รบกวนชีวิตประจำวันไม่ได้ และด้านผลกระทบในบุคลากรต่อมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของภาครัฐ (\bar{x} = 1.33) คือการดูแลบุคคลในครอบครัว เช่น มีผู้สูงอายุและเด็ก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ ควรมีการศึกษาผลกระทบด้านอื่นๆ ในบุคลากรทางการแพทย์ เพื่อเฝ้าระวังภัยสุขภาพที่อาจส่งผลต่อการปฏิบัติงาน จัดฝึกอบรมให้มีความรู้ การวางแผนด้านอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล เพื่อเตรียมความพร้อมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคในครั้งถัดไป

คำสำคัญ: ผลกระทบ, การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019; โควิด-19, บุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม

¹ กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิและองค์รวม โรงพยาบาลไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร

Impacts among Health Personnels during Pandemic of Coronavirus Disease 2019 at Sai Ngam Hospital, Kamphaeng Phet Province.

Rittichai Thithaphan¹

Abstract

This study aims to investigate and compare the degree of effect that Sai Ngam Hospital staff experienced while working during the 2019 coronavirus epidemic. Kamphaeng Phet Province. Pick a certain sample group. A sample of 78 individuals completed a questionnaire. With the use of descriptive statistics, data were examined. The results found that: the sample group had a moderate level in all aspects of Impacts. When each aspect was considered, it was COVID-19 related anxiety ($\bar{x} = 0.72$); I believe that a probability of contracting COVID-19, feelings or perceptions after the COVID-19 outbreak ($\bar{x} = 1.67$); I feel incapable of handling daily issues. and Impact on personnel on government initiatives to restrict the spread of COVID-19 disease ($\bar{x}=1.33$) ; taking care of family members, including young ones and the old.

Suggestions from this research: It is important to investigate further effects. in healthcare professionals must keep an eye out for health risks that might interfere with operations. Plan instruction to acquire knowledge. Making plans for personal protective equipment must get ready for the next outbreak scenario.

Keywords: Impacts, Pandemic of Coronavirus disease 2019; COVID-19, Health Personnel Sai Ngam Hospital

¹Primary and Holistic Services Group Sai Ngam Hospital Kamphaeng Phet Province

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) มีการระบาดเมื่อปลายปี 2562 เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจไปทั่วโลก ในเดือนมกราคม 2563 เกิดการระบาดครั้งใหญ่ (Pandemic) ติดเชื้ออย่างรวดเร็ว ตามประกาศขององค์การอนามัยโลก และกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ปี 2563 สถิติเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2563 พบผู้ติดเชื้อถึง 1.98 ล้านคน และเสียชีวิตอีก 0.126 ล้านคน (ณัฐวรรธณ คำแสน, 2564) รายงานขององค์การอนามัยโลก (WHO) ประเทศไทยปี 2564 มีการระบาดในลักษณะเป็นกลุ่มก้อน และเป็นวงกว้าง พบผู้ติดเชื้อภายในประเทศ อยู่ที่กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 75.8, สมุทรสาคร ร้อยละ 14.8 และจังหวัดอื่นๆ ร้อยละ 9.3 ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (สารโรจน์ นาคจุ, 2564) อย่างไรก็ตามกลุ่มอาชีพที่พบการติดเชื้อได้ง่ายและมีความเสี่ยงสูง คือ กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ต้องปฏิบัติงานอย่างหนัก ส่งผลทั้งด้านการศึกษา เรียนรู้ ต่อยอดเพื่อหาแนวทางป้องกันการระบาด เน้นการปฏิบัติงานติดตามงาน การป้องกันและควบคุมการระบาด การรักษาผู้ป่วย และในระยะยาวที่กลายเป็นโรคประจำถิ่น ยังคงต้องเพิ่มนโยบาย มาตรการดูแลผู้ป่วยต่อไป เพราะไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรสาธารณสุขในการดูแล และเป็นภาระงานเพิ่มมากขึ้น (ยง ภู่วรรณ, 2563)

ในปัจจุบันจังหวัดกำแพงเพชร ยังคงมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างต่อเนื่องจนมีจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ลดลง และประชาชนสามารถออกมาทำงาน ใช้ชีวิตได้อย่างปกติ จากการรายงานล่าสุดวันที่ 24 มิถุนายน 2565 มีผู้ป่วยสะสมจำนวนทั้งหมด 26,076 คน และผู้ป่วยเสียชีวิตสะสม 250 คน โดยอำเภอไทรงาม มีผู้ป่วยสะสมจำนวน 907 คน เสียชีวิต 5 คน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้บุคลากรทางการแพทย์ที่ให้การดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ติดเชื้อจากการทำงานส่งผลกระทบต่อการทำงาน การใช้ชีวิต รวมไปถึงขาดรายได้ในบางส่วน อีกทั้งยังมีผลกระทบต่อความรู้สึก ทำให้เกิดความเครียด และสร้างความกังวลให้ตนเองและคนรอบข้างได้ ดังนั้น ทางผู้วิจัยจึงต้องการคัดกรองความวิตกกังวลระหว่างการทำงานของบุคลากรในโรงพยาบาลไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเป็นการเฝ้าระวังปัญหาทางสุขภาพด้านจิตใจในการทำงาน ตลอดจนส่งต่อผู้ที่มีความวิตกกังวลสูงเข้ารับการรักษาที่ถูกต้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

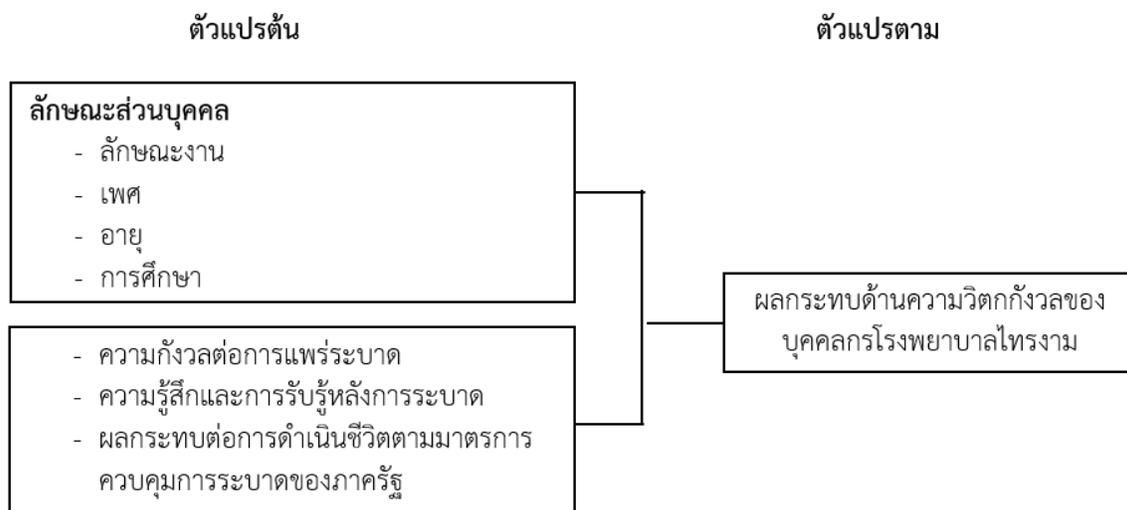
เพื่อศึกษาผลกระทบความวิตกกังวลของบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนา โดยศึกษาผลกระทบที่เกิดจากความวิตกกังวลระหว่างการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลไทรंगาม ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรในโรงพยาบาลไทรंगาม ตำบลไทรंगาม อำเภอไทรंगาม จังหวัดกำแพงเพชร ที่ปฏิบัติงานให้การดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เก็บข้อมูลช่วงเดือนตุลาคม ปี 2565

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม สรุปได้ว่าผลกระทบที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลไทรंगามในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงวิเคราะห์ตามข้อมูลส่วนบุคคล และผลกระทบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความกังวลต่อการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ด้านความรู้สึกหรือการรับรู้หลังมีการระบาดของโรค COVID-19 และผลกระทบต่อการทำนชีวิตตามมาตรการควบคุมการระบาดของโรค COVID-19 ของภาครัฐ โดยนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาผลกระทบระหว่างการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ตามหนังสือคำสั่ง 3/2563 ที่ปฏิบัติงานผลัดเปลี่ยนเวรในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวนทั้งหมด 78 คน ใช้เกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์คัดเข้า (Inclusion Criteria)

1. บุคลากรโรงพยาบาลไทรงามที่ปฏิบัติงานผลัดเปลี่ยนเวรในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามคำสั่งที่ 3/2563 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฉุกเฉินทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข (Public Health Emergency Operations Center: PHEOC) กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร
2. ปฏิบัติงานในจุดคัดกรอง จุดซักประวัติ ให้บริการออกเชิงรุก จุดรับผู้ป่วยไว้รักษาในหอผู้ป่วย และจุดอื่นๆ ตามคำสั่งที่มีการสัมผัสกับผู้ติดเชื้อ
3. อายุ 20 ปีขึ้นไป
4. ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

เกณฑ์คัดออก (Exclusion Criteria)

1. เป็นบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ได้สัมผัสผู้ติดเชื้อ
2. ไม่ได้ปฏิบัติงานในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
3. ลาออก ย้าย ในช่วงเวลาเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถาม 1 ชุด ประกอบด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบหรือเติมข้อความในช่องว่าง จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ลักษณะงาน อายุ เพศ และระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบคัดกรองการกังวลต่อการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 จำนวน 5 ข้อ เป็นข้อคำถามแบบมีตัวเลือกให้ตอบ 3 ตัวเลือก คือ ไม่กังวล ได้ 0 คะแนน, กังวลบางครั้ง ให้ 1 คะแนน และกังวลมาก ให้ 2 คะแนน การแปลผลระดับความวิตกกังวล จัดคะแนนในภาพรวมเป็น 3 ระดับ (เต็มศักดิ์ สุวิบูลย์, 2552) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 0.66 มีความกังวลน้อยหรือไม่มีเลย, ค่าเฉลี่ย 0.67-1.33 มีความกังวลปานกลาง และค่าเฉลี่ย 1.34-2.00 มีความกังวลมาก

ส่วนที่ 3 แบบคัดกรองความรู้สึกรู้สึกหรือการรับรู้ที่เกิดขึ้นหลังมีการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 จำนวน 10 ข้อ 5 ตัวเลือก ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับคือ ไม่รู้สึกเลย รู้สึกน้อยมาก รู้สึกบางครั้ง รู้สึกค่อนข้างบ่อยและรู้สึกบ่อยมาก ใช้เกณฑ์การแปลผลจัดคะแนนในภาพรวมเป็น 3 ระดับ (เต็มศักดิ์ สุขวิบูลย์, 2552) ดังนี้ ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1.33 มีความรู้สึกหรือการรับรู้ต่ำ, ค่าเฉลี่ย 1.34-2.67 มีความรู้สึกหรือการรับรู้ปานกลาง และค่าเฉลี่ย 2.68-4.00 มีความรู้สึกหรือการรับรู้มาก

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามผลกระทบต่อการดำรงชีวิตตามมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของภาครัฐกำหนด จำนวน 8 ข้อ 4 ตัวเลือก คือ ไม่เลย ให้ 0 คะแนน, น้อย ให้ 1 คะแนน, ปานกลาง ให้ 2 คะแนน และมาก ให้ 3 คะแนน การแปลผลจัดคะแนนในภาพรวมเป็น 3 ระดับ (เต็มศักดิ์ สุขวิบูลย์, 2552) ดังนี้ ค่าเฉลี่ยน้อยกว่า 1.00 ได้รับผลกระทบต่อการดำรงชีวิตน้อย, ค่าเฉลี่ย 1.01-2.00 ได้รับผลกระทบต่อการดำรงชีวิตปานกลาง และค่าเฉลี่ย 2.01-3.00 ได้รับผลกระทบต่อการดำรงชีวิตมาก

แบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของสภาการพยาบาล (ทัศนาศุโขทัย, 2563) และได้นำไปใช้ในการศึกษาของคุณนิทยา จรัสแสง (2564) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.861 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากโครงร่างวิจัย ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชรแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลไทรงาม เพื่อขอทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจากบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 78 คน เพื่อศึกษาความวิตกกังวลในระหว่างการปฏิบัติงานช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม ชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามในแต่ละส่วนให้กับกลุ่มตัวอย่าง
4. เก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วน ร้อยละ 100 แล้วนำกลับมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
5. นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1. ข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้ การแจกแจงค่าความถี่ และร้อยละ
2. ข้อมูลคัดกรองความวิตกกังวลต่อการระบาดของโรค COVID-19, ผลกระทบต่อการดำรงชีวิตและมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และความรู้สึกสักระหว่างปฏิบัติงานกับผู้ป่วยโรค COVID-19 ในชุดแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. แยกระดับความวิตกกังวล ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวนทั้งหมด 78 คน อัตราการตอบกลับร้อยละ 100 ได้ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรโรงพยาบาลไทรंगามที่ปฏิบัติงานในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มบริการสุขภาพ ได้แก่ กลุ่มวิชาชีพ ที่ให้บริการผู้ป่วยโดยตรงร้อยละ 83.3 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 41.9 เป็นเพศหญิงร้อยละ 83.3 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 69.2

กลุ่มตัวอย่างมีระดับความวิตกกังวลต่อการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ในบุคลากรโรงพยาบาลไทรंगาม พบว่า ส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 0.72$, $SD. = 0.50$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความกังวลที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก คือ ท่านคิดว่าตนเองมีโอกาสติดเชื้อโรค COVID - 19 มากเพียงใด ($\bar{x} = 1.21$, $SD.= 0.58$) รองลงมาท่านคิดว่าโรค COVID-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน ($\bar{x} = 1.04$, $SD.= 0.52$) และท่านรู้สึกกังวลไม่สบายใจกับการที่ต้องออกไปข้างนอก ($\bar{x} = 0.68$, $SD.= 0.52$) ตามลำดับ ส่วนเรื่องที่มีความวิตกกังวลน้อยคือ ท่านนอนไม่หลับหรือมีปัญหาการนอนเพราะคิดเกี่ยวกับโรค COVID-19 ($\bar{x} = 0.15$, $SD.= 0.36$) และท่านรู้สึกกังวลกับการเตรียมตัวเพื่อป้องกันการติดโรค COVID - 19 เช่น กักตุนอาหารหรือหน้ากากอนามัย ($\bar{x} = 0.53$, $SD. = 0.52$) ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความกังวลต่อการแพร่ระบาดของโรค COVID-19

ข้อมูล (n=78)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ท่านรู้สึกกังวลไม่สบายใจกับการที่ต้องออกไปข้างนอก	0.68	0.52	ปานกลาง
2. ท่านรู้สึกกังวลกับการเตรียมตัวเพื่อป้องกันการติดโรค COVID-19 เช่น กักตุนอาหาร หรือหน้ากากอนามัย	0.53	0.52	น้อย
3. ท่านนอนไม่หลับหรือมีปัญหาการนอนเพราะคิดเกี่ยวกับโรค COVID-19	0.15	0.36	น้อย

ข้อมูล (n=78)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
4. ท่านคิดว่าโรค COVID-19 ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของท่าน	1.04	0.52	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่า ตนเองมีโอกาสติดเชื้อโรค COVID-19 มากเพียงใด	1.21	0.58	ปานกลาง
ระดับความวิตกกังวลโดยรวม	0.72	0.50	ปานกลาง

การวิเคราะห์ระดับความรู้สึกหรือการรับรู้ในกลุ่มบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม หลังมีการแพร่ระบาดของโรค COVID - 19 พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้สึกหรือการรับรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 1.67, SD.= 0.96$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีระดับความรู้สึกหรือการรับรู้ปานกลาง 3 อันดับแรกคือ รู้สึกว่าจัดการกับเรื่องต่างๆ ที่รบกวนชีวิตประจำวันไม่ได้ ($\bar{x} = 2.54, SD. = 1.05$) รองลงมา รู้สึกควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ได้ ($\bar{x} = 2.46, SD. = 1.00$) และรู้สึกว่าไม่มีความมั่นใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชีวิตตัวเองได้ ($\bar{x} = 2.24, SD.= 1.13$) ตามลำดับ ส่วนระดับความรู้สึกหรือการรับรู้ 3 อันดับ คือ รู้สึกว่ามันเกิดปัญหาหนัก ๆ หลายอย่างในชีวิตพร้อมๆ กันจนไม่สามารถจัดการได้ ($\bar{x} = 1.01, SD. = 0.91$) รองลงมา รู้สึกว่าปรับตัวไม่ได้เลยกับกิจกรรมต่างๆ อยู่ในชีวิตที่เปลี่ยนไป ($\bar{x} = 1.03, SD. = 1.00$) และรู้สึกโมโหเพราะบางอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตมันเกินกว่าที่ตนเองจะควบคุมได้ ($\bar{x} = 1.24, SD. = 0.95$) ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้สึกหรือการรับรู้ในกลุ่มบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม หลังมีการแพร่ระบาดของโรค COVID-19

ข้อมูล (n=78)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. รู้สึกหงุดหงิดเพราะเหตุการณ์ของโรค COVID-19 เกิดขึ้นแบบไม่คาดฝัน	1.88	0.95	ปานกลาง
2. รู้สึกว่าจัดการเรื่องจำเป็นในชีวิตไม่ได้	0.85	0.80	น้อย
3. รู้สึกกังวล วิตก และเครียด	1.19	0.82	ปานกลาง
4. รู้สึกว่าไม่มีความมั่นใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชีวิตตัวเองได้	2.24	1.13	ปานกลาง
5. รู้สึกว่าชีวิตไม่เป็นไปอย่างที่ฉันต้องการ	2.23	0.96	ปานกลาง
6. รู้สึกว่าปรับตัวไม่ได้เลยกับกิจกรรมต่างๆ อยู่ในชีวิตที่เปลี่ยนไป	1.03	1.00	น้อย
7. รู้สึกว่าจัดการกับเรื่องต่างๆ ที่รบกวนชีวิตประจำวันไม่ได้	2.54	1.05	ปานกลาง
8. รู้สึกว่าควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ได้	2.46	1.00	ปานกลาง
9. รู้สึกโมโหเพราะบางอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตมันเกินกว่าที่ตนเองจะควบคุมได้	1.24	0.95	น้อย
10. รู้สึกว่ามันเกิดปัญหาหนักๆ หลายอย่างในชีวิตพร้อมกันจนไม่สามารถจัดการได้	1.01	0.91	น้อย
ระดับความรู้สึกหรือการรับรู้โดยรวม	1.67	0.96	ปานกลาง

การวิเคราะห์ระดับผลกระทบในกลุ่มบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ต่อมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของภาครัฐ พบว่า ส่วนใหญ่มีผลกระทบต่อมาตรการของภาครัฐอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 1.33, SD. = 0.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีระดับผลกระทบมาก คือ การดูแลบุคคลในครอบครัว เช่น มีผู้สูงอายุและเด็ก เป็นต้น ($\bar{x} = 2.04, SD. = 0.86$) ส่วนผลกระทบระดับปานกลาง 3 อันดับแรก ได้แก่ การซื้อข้าวของเครื่องใช้ และการไปจ่ายตลาด ($\bar{x} = 1.85, SD. = 0.79$) รองลงมาคือการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ($\bar{x} = 1.78, SD. = 0.75$) และการดูแลตนเอง เช่น การตัดผม การออกกำลังกาย เป็นต้น ($\bar{x} = 1.73, SD. = 0.73$) ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลกระทบในกลุ่มบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ต่อมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของภาครัฐ

เรื่อง	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. การดูแลตนเอง เช่น การตัดผม การออกกำลังกาย เป็นต้น	1.73	0.73	ปานกลาง
2. การดูแลบุคคลในครอบครัว เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก เป็นต้น	2.04	0.86	มาก
3. การทำความสะอาดบ้าน ล้างจาน ซักผ้า เป็นต้น	1.62	1.00	ปานกลาง
4. การซ่อมแซมบ้าน/สิ่งของ	1.31	0.76	ปานกลาง
5. การซื้อข้าวของเครื่องใช้ การไปจ่ายตลาด	1.85	0.79	ปานกลาง
6. การจัดการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การจ่ายค่าไฟฟ้า ค่าอินเทอร์เน็ต เป็นต้น	1.37	0.96	ปานกลาง
7. การเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ	1.78	0.75	ปานกลาง
8. การเข้ารับบริการทางการแพทย์กรณีเจ็บป่วย	1.62	0.85	ปานกลาง
ระดับผลกระทบของบุคลากรโรงพยาบาลไทรงามโดยรวม	1.33	0.67	ปานกลาง

อภิปรายผล

การวิจัยผลกระทบระหว่างการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 78 คน อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม เป็นกลุ่มวิชาชีพให้บริการผู้ป่วยโดยตรง ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าพนักงานสาธารณสุข นักเทคนิคการแพทย์ นักรังสีการแพทย์ เจ้าพนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์ และผู้ช่วยเหลือคนไข้ ตามคำสั่งที่ 3/2563 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฉุกเฉินทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข (Public Health Emergency Operations Center: PHEOC) กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)ระดับอำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร

ปฏิบัติงานในจุดคัดกรอง ชักประวัติ ตรวจรักษา พักรักษาตัวในหอผู้ป่วยใน ให้บริการตรวจคัดกรองเชิงรุก สอบสวนโรค ควบคุมและป้องกันโรค มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 41.9 เป็นเพศหญิงร้อยละ 83.3 และมีระดับการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 69.2 จากการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามได้ผลการศึกษาทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างมีผลกระทบระหว่างการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เดือน มกราคม 2563 – ตุลาคม 2565 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความวิตกกังวลในกลุ่มบุคลากรต่อการระบาดของโรค COVID-19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 0.72$, $SD. = 0.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ท่านคิดว่าตนเองมีโอกาสติดเชื้อโรค COVID-19 ส่งผลต่อชีวิตประจำวัน เมื่อต้องออกไปข้างนอกซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา นงษา สิงห์วีระธรรม และคณะ (2564) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการควบคุมและป้องกันโรคและการจัดการด้านสุขภาพอนามัยนอกสถานพยาบาลพบว่า กลุ่มเสี่ยงต้องมีการใช้มาตรการที่เคร่งครัด ในการปรับพฤติกรรมกรรมการควบคุมและป้องกันตนเอง ช่วยลดการแพร่กระจายโรคระหว่างคนสู่คน ด้วยการล้างมือ ปิดปากและจมูกเมื่อไอหรือจาม รับประทานอาหารที่ปรุงสุก หลีกเลี่ยงใกล้ชิดกับผู้ที่มีอาการแสดง ในส่วนเรื่องที่มีผลกระทบน้อยคือ มีการกักตุนอาหาร หรือน้ำกากอนามัยไว้ล่วงหน้า สอดคล้องกับการศึกษาของ ดาวรุ่ง คำวงศ์ และคณะ (2564) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อและปัญหาภาวะสุขภาพจิตของประชาชนในช่วงการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มตัวอย่างมีการใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า การซื้ออาหารมากินที่บ้าน การใช้สบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ ส่งผลให้เกิดภาวะวิตกกังวล และเครียด ในการรับภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น กระทบกับการประกอบอาชีพที่มีรายได้ลดลง

กลุ่มตัวอย่างมีความรู้สึกหรือการรับรู้ในกลุ่มบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม หลังมีการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้สึกหรือการรับรู้ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 1.67$, $SD. = 0.96$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า รู้สึกว่าจัดการกับเรื่องต่างๆ ที่รบกวนชีวิตประจำวัน ควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นไม่ได้ ไม่มีความมั่นใจในการไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับชีวิตตัวเองได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิตยา เพ็ญศรีนภา (2564) ศึกษาภาวะเหนื่อยล้าจากการทำงานของบุคลากรสุขภาพในช่วงโรคโควิด-19 ระบาด พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานมีภาวะเครียดในการทำงาน ให้บริการผู้ที่ติดเชื้อ เจ็บป่วย อาการหนักจำนวนมากกระทบกับการทำงานที่เสี่ยงต่อสุขภาพตนเองและครอบครัว ทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยจากการทำงานและองค์กร ส่วนของความรู้สึกหรือการรับรู้ในระดับน้อย คือ รู้สึกโมโหที่บางอย่างเกิดขึ้นเกินกว่าตนเองจะควบคุมได้ ต้องปรับตัวให้เข้ากับกิจกรรมต่างๆ ที่เปลี่ยนไป สอดคล้องกับการศึกษาของ นงศ์นุช แนะแก้ว (2560) ศึกษาความเครียด ความวิตกกังวลของผู้ป่วยพบว่า ประสบการณ์การรับรู้ การคาดหวังในการเปลี่ยนแปลงกิจวัตรประจำวัน มีบทบาทสำคัญที่ต้องเผชิญ

กับความเครียด จึงต้องอาศัยการสนับสนุนและความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและสิ่งแวดล้อม บรรเทาความเจ็บป่วย ภาวะโรค และเพื่อให้ความเครียดและความวิตกกังวลลดน้อยลง

กลุ่มตัวอย่างมีผลกระทบในกลุ่มบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ต่อมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของภาครัฐกำหนด พบว่า ส่วนใหญ่มีผลกระทบต่อมาตรการของภาครัฐอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.33, SD.=0.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีผลกระทบมาก คือการดูแลบุคคลในครอบครัว เช่น มีผู้สูงอายุ หรือเด็ก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นุชนาฏ รักษี และคณะ (2564) ศึกษาความเครียด ความวิตกกังวล และสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของประชาชนไทย หลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกแรก พบว่า ประชาชนมีความเครียดและมีภาวะเหนื่อย ท้อแท้ โดยเฉพาะด้านการดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ที่มีโอกาสติดเชื้อโควิด-19 มากกว่ากลุ่มอายุอื่น นอกจากนี้การออกไปสถานที่ต่างๆ ไปจ่ายตลาด ซื้อข้างของเครื่องใช้ รวมถึงการดูแลสุขภาพตนเอง เช่น การไปตัดผม ไปออกกำลังกาย ก็ได้รับผลกระทบต่อมาตรการควบคุมของภาครัฐ สอดคล้องกับการศึกษาของ ดร.ณชนก พันธุ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา (2564) ศึกษาความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมป้องกันโควิด-19 ของประชาชน และการศึกษาของ ชลอวิวัฒน์ อินปา และพิศิษฐ์ ศรีประเสริฐ (2564) ศึกษาความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดและซึมเศร้าในบุคลากรทางการแพทย์ พบว่า การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อภาวะเครียด ที่กลัวว่าตนเองจะติดเชื้อ และวิตกกังวลในการป้องกันตนเอง หากทำกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับรูปแบบวิถีใหม่ (New Normal) ได้อย่างปกติ จะช่วยลดผลกระทบในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้น้อยลงได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผลกระทบระหว่างการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงพยาบาลไทรงาม ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ทราบถึงปัญหาความวิตกกังวล ความรู้สึกหรือการรับรู้ และผลกระทบจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ของภาครัฐกำหนด โดยแบ่งเป็น 3 ช่วงดังนี้

ก่อนเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับเฝ้าระวังปัญหาโรคระบาดในพื้นที่ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เช่น โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง เป็นต้น ร่วมเป็นคณะกรรมการด้านต่างๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระยะเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการประกาศภาวะฉุกเฉิน แต่งตั้งทีมเพื่อปฏิบัติงานภายในอำเภอได้อย่างรวดเร็ว โดยคำสั่งของนายอำเภอ และส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการสนับสนุนทั้ง กำลังคน เงินทุน และสิ่งของที่จำเป็น

หลังจากมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มเข้าสู่ภาวะปกติ ทุกหน่วยงานสามารถกลับมาทำหน้าที่ของตนเองได้ แต่ยังคงมีคำสั่งในการทบทวนแผน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดในครั้งถัดไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลไทรงาม ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนทำให้ผลงานวิชาการฉบับนี้สำเร็จด้วยความสมบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

ชลอวัฒน์ อินปา และพิศิษฐ์ ศรีประเสริฐ. (2564). ความชุกและปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะเครียดและซึมเศร้าในบุคลากรทางการแพทย์โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ในช่วงการแพร่ระบาดโรค COVID-19. *เชียงใหม่เวชสาร* : Chiang rai Medical Journal, 13(2), 153-165.

ณัฐวารณ คำแสน. (2564). ความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ของประชาชนในเขตอำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี*, 4(1), 33-48.

ดรัญชนก พันธุ์สุมา และพงษ์สิทธิ์ บุญรักษา. (2564). ความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมในการป้องกันโควิด 19 ของประชาชนในตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จัหวัดนครราชสีมา. *ศรีนครินทร์เวชสาร*, 36(5), 597-604.

ดาวรุ่ง คำวงศ์, จิระเกียรติ ประสานธนกุล, ธนิยะ วงศ์วาร และมุกทิศา พนาสถิตย์. (2564). พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อและปัญหาภาวะสุขภาพจิตของประชาชนในช่วงการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกแรก : เขตสุขภาพที่ 1-2 ภาคเหนือ ประเทศไทย. *วารสารสาธารณสุขล้านนา*, 17(2), 1-13.

เต็มศักดิ์ สุขวิบูลย์. ข้อคำนึงในการสร้างเครื่องมือประเภทมาตรประมาณค่า (Rating Scale) เพื่องานวิจัย. [อินเทอร์เน็ต]. 2552 [เข้าถึงเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2565]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.ms.src.ku.ac.th/schedule/Files/2553/Oct/1217086.doc>.

- ทัศนาศุ บุญทอง. แบบสำรวจความวิตกกังวล ความเครียด ผลกระทบและการรับรู้ระหว่างกาปฏิบัติงานในสถานการณการแพร่ระบาดของโรค COVID 19. *สภาการพยาบาล*, [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 17 มิถุนายน 2565]. เข้าถึงได้จาก : <https://docs.google.com/forms/d/>.
- นงคณุช เนะแก้ว. (2560). ความเครียด ความวิตกกังวล และการพยาบาลผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันในหอผู้ป่วยวิกฤติโรคหัวใจ. *เวชบันทึกศิริราช*, 10(2), 103-108.
- นภษา สิงห์วีรธรรม, นพมาศ เครือสุวรรณ, กิติพร เนาว์สุวรรณ, เฉลิมชัย เพาะบุญ, สมเพิ่ม สุขสมบูรณ์สุข และ นลินภัทร์ รตนวิบูลย์สุข. (2564). พฤติกรรมการควบคุมและป้องกันโรคและการจัดการด้านสุขภาพอนามัยในการกักตัวที่ศูนย์กาฟื้นฟูและดูแลประชาชนกลุ่มเสี่ยงจากโรคติดเชื้อ COVID-19 นอกสถานพยาบาลวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนาภิเชก. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*, 30(1), S14-S23.
- นิตยา จรัสแสง, ชารินี เพชรรัตน์, จงกล พลตรี, ปิยธิดา คูหิรัญญรัตน์, แพรว โครตรุฉิน, วิจิตรา พิมพ์พะนิตย์, สุนทรพร วันสุพงศ์, สุภาพ อิมอ้วน, นิตยา รัตนโชติมณี และสุดถนอม กมลเลิศ. (2564). ความเครียด ความวิตกกังวล ของพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลที่ปฏิบัติงานในพื้นที่กลุ่มเสี่ยงต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โรงพยาบาลศรีนครินทร์. *ศรีนครินทร์เวชสาร*, 37(2), 154-161.
- นุชนาฏ รักษี, กนกพร ดอนเจดีย์, นันทนัช สงศิริ, วินันดา ดีสวัสดิ์, สาลีณี จันทรเจริญ และอารี อยู่ภู. (2564). การศึกษาความเครียด ความวิตกกังวล และสัมพันธ์ภาพในครอบครัวของประชาชนไทยภายหลังสถานการณการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกแรก. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 17(1), 94-108.
- ยง ภู่วรรณ. ผลกระทบต่อระบบสาธารณสุข. [อินเทอร์เน็ต]. 2563 [เข้าถึงเมื่อ 17 มิถุนายน 2565]. เข้าถึงได้จาก : <https://learningcovid.ku.ac.th/course/?c=7&l=1>.
- สาโรจน์ นาคจู. (2564). พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 7(3), 151-160.